

อภิปรายผลของการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีนักเรียนเลือกกันมากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพแพทย์ วิศวกร นักบัญชี นักธุรกิจ นักสังคมสงเคราะห์ เลขาธนาคาร เกษตรกร และเกษตรกรตามลำดับ

อาชีพ 9 อาชีพที่นักเรียนเลือกเป็นจำนวนมากดังกล่าว จัดว่าเป็นอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และส่วนมากเป็นอาชีพในระดับวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัย<sup>1</sup> ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่านักเรียนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนมากจะมุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมากกว่าที่จะสำเร็จออกไปประกอบอาชีพ ดังจะเห็นได้จากการตอบคำถามในแบบสอบถามข้อที่ 4 ว่า "การที่นักเรียนศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะ . . . . ." คำถามข้อ 5 ที่ว่า "เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนตั้งใจจะทำอะไร" และคำถามข้อ 10 ที่ว่า "ถ้านักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ นักเรียนต้องการจะทำอะไร" ซึ่งปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้ให้เหตุผลว่า ที่ศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก็เพราะต้องการ จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ดังนั้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนมากจึงตั้งใจจะเข้ามหาวิทยาลัย และถ้ามหาวิทยาลัยเข้าไม่ได้ ก็พอใจที่จะกวาดวิชาเพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยในปีการศึกษาต่อไป มากกว่าที่จะคิดเข้าเรียนในสถาบันฝึกอาชีพที่มีฐานะไม่ถึงชั้นมหาวิทยาลัย และเนื่องจากปัจจุบันนี้ รัฐบาลยังไม่สามารถจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้

<sup>1</sup> เคนซาคิ วงศ์โกมลเชษฐ์ "การพัฒนากำลังคน" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและการพัฒนากำลังคน จัดพิมพ์โดยสำนักงานวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พระนคร การพิมพ์ไชยวัฒน์ 2507 หน้า 158 -

ให้แก่ประชาชนโค้วถัวถึง แต่ละมหาวิทยาลัยก็รับนักศึกษาจำนวนจำกัด การเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย จึงเป็นการแข่งขันกันที่นักเรียนแต่ละคนต้องไ้ระดับสติปัญญาของตนเข้าช่วย โดยเหตุนี้เอง นักเรียนส่วนมากจึงจัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง

จากที่นักเรียนเลือกอาชีพครูและแพทย์เป็นจำนวนมากเป็นลำดับ 1 และ 2 รองลงมานั้น ตรงกับผลการวิจัยของ Guskin<sup>2</sup> ที่ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมทางอาชีพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ แม้ว่าตัวแทนกลุ่มประชากรที่ Guskin ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในแขนงวิชาแพทย์และในสถาบันฝึกหัดครู เป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่เมื่อการวิจัยครั้งนี้ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ยังไม่ได้เข้าอยู่ในสถาบันฝึกอาชีพเฉพาะ ประกอบทั้งยังมีนักเรียนที่เลือกอาชีพอื่นนอกเหนือจากอาชีพครู เป็นจำนวนถึง 29.80 % ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพครูในกรณีที่ไม่สามารถประกอบอาชีพที่เลือกครั้งแรกได้ (คำถามข้อที่ 9 ในแบบสอบถาม) จึงแสดงให้เห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีผู้นิยมเป็นกันมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. ในสังคมไทย อาชีพครูถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ดังจะเห็นได้จากการให้นักเรียนเลือกอาชีพที่มีเกียรติตามคำถามข้อ 2 ในแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏว่ามีนักเรียนจำนวน 11.22 % ของนักเรียนทั้งหมดได้เลือกให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ หรือเป็นที่นิยมยกย่องในสังคม นอกจากนี้ในเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของบุคคลที่ควรเคารพทางพุทธศาสนา ครู ก็ยังได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลที่ควรค่าแก่การเคารพนับถือถัดจากบิดามารดา

2. ในขณะที่รัฐบาลกำลังขยายและปรับปรุงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของประเทศ ความต้องการ

<sup>2</sup> Alan E. Guskin, Changing Values of Thai College Students.

Bangkok, The Social Science Association of Thailand Press, 1964,

p 36.

การของประเทศเป็นหลักประกันถึงโอกาสที่จะได้งานทำ ตลอดจนความมั่นคงในอาชีพเป็น  
 อยางนี้ นักเรียนเองก็ตระหนักถึงความต้องการครูในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากนักเรียน –  
 จำนวน 15.49% ของนักเรียนทั้งหมด ที่เลือกให้อาชีพครู เป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของ  
 สังคมมากที่สุด ถึงแม้ว่านักเรียนก็ทราบว่าอาชีพครู เป็นอาชีพที่หารายได้ไม่สู้ดีก็ตาม

เช่นเดียวกับอาชีพแพทย์และอาชีพวิศวกร ที่มีนักเรียนเลือกมากรองลงมาก็เป็น  
 อาชีพที่ประเทศชาติกำลังต้องการในการพัฒนา เศรษฐกิจและทั้งยังเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ต่าง  
 กันเพียงแต่ว่า อาชีพแพทย์และวิศวกร เป็นอาชีพที่หารายได้ดีกว่าอาชีพครู เหตุผลทางเศรษฐกิจ  
 ก็จริงจะมีน้ำหนักมากกว่า เหตุผลทางด้านความมีเกียรติในการอธิบายข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า  
 อาชีพแพทย์และวิศวกร เป็นอาชีพที่มีนักเรียนเลือกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาชีพวิศวกรซึ่ง  
 มีนักเรียนเลือกให้เป็นอาชีพที่หารายได้ดี (คำถามข้อ 3 ในแบบสอบถาม) สูงถึง 66.67 %

ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งก็คือ อาชีพเกษตรกร ดูเหมือนว่าจะเป็อาชีพที่นักเรียน  
 เลือกน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ อีก 8 อาชีพ ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีประชากร  
 ที่ประกอบอาชีพเกษตร เป็นจำนวนถึง 82.4 %<sup>3</sup> ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุว่า ตัว  
 แทนกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในจังหวัดพระนคร ชนบุรี เกินกว่าครึ่งหนึ่ง  
 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ประการหนึ่ง และสาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ จากข้อมูลส่วน –  
 บุคคลของนักเรียน ปรากฏว่ามีคามารดาของนักเรียนมีอาชีพทางธุรกิจการค้าขายมากกว่า  
 ประกอบอาชีพทางเกษตร เหตุผลทั้งสองประการดังกล่าวจึงอาจทำให้นักเรียนไม่นิยมอาชีพ  
 เกษตรกรรมก็ได้

<sup>3</sup> สแตนลีย์ พี. รอนสกี การมัธยมศึกษา การวางแผนกำลังคนและการศึกษา

ในการเลือกอาชีพนั้น ความแตกต่างระหว่างเพศ ความแตกต่างระหว่างสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างระดับสติปัญญา หรือความสามารถในการเรียนและความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ล้วนมีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลทั้งสิ้น

สำหรับความแตกต่างระหว่างเพศนั้น มีผลทำให้จำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันมากในการเลือกอาชีพบางอาชีพ กล่าวคือ นักเรียนชายส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพวิศวกร สถาปนิก ผู้พิพากษา นายอำเภอ ตำรวจ ทนายความและทหาร ส่วนนักเรียนหญิงโดยมากเลือกอาชีพครู นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ เกษตรกร และพยาบาล ผลดังกล่าวนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ น.ศ. เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ<sup>4</sup> ที่ว่านักเรียนชายสนใจอาชีพแพทย์ ทหารบก วิศวกร ขางกล ครู ตำรวจ ทหารเรือ ทหารอากาศ เกษตรกร นักดนตรี นายอำเภอ สถาปนิก นักการเมือง ในขณะที่นักเรียนหญิงสนใจอาชีพครู พยาบาล เกษตรกร เลขาธุการ ทหารอากาศหญิง เกษตรกร นักบัญชี และนักสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของเพศที่มีต่อการเลือกอาชีพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่ผู้คนส่วนมากยังมีความคิดอาชีพบางอาชีพเป็นอาชีพของบุรุษและอาชีพบางอาชีพเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสตรีอยู่แล้ว เพศจึงมีบทบาทในการเลือกอาชีพของบุคคลมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าเพศจะมีบทบาทต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ถึงผลการวิจัยก็ตาม แต่ในด้านการจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ กลับปรากฏความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อการจัดลำดับความสำคัญ เพราะทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็จัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง และจัดให้ตัวประกอบทางด้านการถือตนตามอย่างในทางอาชีพมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย

4 เพียงใจ "แหล่งช่างกันหนาเกี่ยวกัน"

ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า นักเรียนเหล่านี้มีการศึกษาในระดับเดียวกัน และอยู่ในวัยเดียวกัน จึงให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกันไปจากกัน หรืออาจเนื่องมาจากว่า ระดับการครองชีพในสภาพสังคมปัจจุบันทำให้ทั้งชายและหญิงต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมของครอบครัวร่วมกัน ดังนั้น ทักษะที่มีต่ออาชีพระหว่างชายและหญิงจึงอาจสอดคล้องกันได้ ความแตกต่างระหว่างเพศจะมีบทบาทก็เพียงแต่ในการเลือกอาชีพเท่านั้น

ส่วนความแตกต่างระหว่างสภาพความเป็นอยู่ของถิ่นหนึ่ง ๆ นั้น ก็มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในพระนครธนบุรี และนักเรียนต่างจังหวัด ดังจะเห็นได้จากอาชีพที่นักเรียนในพระนครธนบุรีเลือกกันมาก 10 อาชีพแรก ซึ่งได้แก่อาชีพแพทย์ ครู นักบัญชี นักธุรกิจ วิศวกร สถาปนิก สถาปนิก นักสังคมสงเคราะห์ เกษตรกรและเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพที่นักเรียนต่างจังหวัดเลือกมากที่สุด 10 อาชีพแรก ซึ่งประกอบด้วยอาชีพครู วิศวกร แพทย์ พยาบาล เกษตรกร นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ เกษตรกรและนิติพินาศ

และเมื่อพิจารณาถึงการจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบของนักเรียนในพระนครธนบุรี และนักเรียนต่างจังหวัด ก็ปรากฏว่า นอกเหนือจากตัวประกอบทางด้านความสามารถในการเรียน คุณประโยชน์ของอาชีพ โอกาสก้าวหน้าในการเรียนและการถือถนนตามอย่างในทางอาชีพที่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจัดให้มีความสำคัญเป็นลำดับหนึ่ง สอง สาม และเจ็ด ตรงกันแล้ว นักเรียนในพระนคร ธนบุรี ได้จัดลำดับความสำคัญให้ตัวประกอบที่เหลืออีก 3 ตัว แยกต่างไปจากนักเรียนต่างจังหวัด

กล่าวคือ นักเรียนในพระนคร ธนบุรี ได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญเป็นลำดับสี่ ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางสังคมมีความสำคัญเป็นลำดับห้า และตัวประกอบทางด้านความมั่งคั่งของครอบครัวมีความสำคัญเป็นลำดับหก ในขณะที่นักเรียนต่างจังหวัดได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านความมั่งคั่งของครอบครัวมีความสำคัญเป็นลำดับสี่ ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญเป็นลำดับห้า และตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางสังคมมีความสำคัญเป็นลำดับหก

การที่นักเรียนในพระนคร ธนบุรี ได้ให้ตัวประกอบทางคุณค่าทางเศรษฐกิจ มีความสำคัญในลำดับสูงกว่าที่นักเรียนต่างจังหวัดได้ให้ ก็อาจจะเนื่องมาจากว่า ระดับ การครองชีพในจังหวัดพระนคร ธนบุรี สูงกว่าระดับการครองชีพของจังหวัดอื่น ๆ ในภาค กลาง ควบคู่กันนี้ นักเรียนในพระนคร ธนบุรี จึงได้เลือกอาชีพที่มีรายได้ดีเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่นอาชีพนักธุรกิจที่นักเรียนต่างจังหวัดเลือกกันน้อยมาก

ผลของความแตกต่างระหว่างระดับสติปัญญาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนนั้น จะเห็นได้จากผลการวิจัยว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร เกษตรกร แพทย์ เกษตรกรและ นักบัญชี ส่วนมากมีผลการสอบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ดีกว่านักเรียนที่เลือกอาชีพ อื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากผลการสอบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้ว คงเหลือนักเรียนที่เลือก อาชีพแพทย์เท่านั้นที่ส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์เหนือกว่านักเรียนที่เลือกอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากว่าในขณะที่ยังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น นักเรียนยังไม่ตระหนักถึงการ แข่งขันกันในบ้านสติปัญญามากนัก จนกระทั่งเมื่อจะต้องเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย จึงได้ตระหนักว่าการแข่งขันเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนั้น ความสามารถในการศึกษา เล่าเรียนมีความสำคัญมาก

นอกจากนั้น สถานทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน ก็มีผลต่อการเลือกอาชีพ ของนักเรียนด้วย นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักเรียนที่เลือกอาชีพนักธุรกิจจำนวน หลายคนมีมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป รองลงมาได้แก่ นักเรียนที่เลือกอาชีพเลขานุการ เกษตรกร และนักบัญชี ซึ่งส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีรายได้ ประมาณ 2,001 - 3,000 บาทต่อเดือน ส่วนนักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร นักสังคม สงเคราะห์ แพทย์ ครู และเกษตรกรนั้น ปรากฏว่าโดยมากมาจากครอบครัวที่มีรายได้ใน ระหว่าง 1,001 - 2,000 บาทต่อเดือน

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ นักเรียนที่เลือกอาชีพนักธุรกิจได้จัดลำดับความสำคัญให้ตัว ประกอบแตกต่างไปจากนักเรียนที่เลือกอาชีพอื่น ๆ กล่าวคือ นักเรียนที่เลือกอาชีพนักธุรกิจ โดยส่วนรวม ได้จัดให้ตัวประกอบทางคุณค่าโอกาสก้าวหน้าในการงานมีความสำคัญมากเป็น ลำดับหนึ่ง ตัวประกอบทางคุณค่าความสามารถในการศึกษาเล่าเรียน มีความสำคัญมากเป็น



ลำดับสอง และจัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม

การที่นักเรียนที่เลือกอาชีพนักธุรกิจจัดให้ตัวประกอบทางด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมีความสำคัญเหนือตัวประกอบอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากสาเหตุว่า นักเรียนเหล่านี้ อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ซึ่งอาจกลายเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความต้องการความสำเร็จในการเงิน จึงพอใจที่จะเลือกอาชีพที่นักเรียนเห็นว่ามีความก้าวหน้าได้ไกลกว่าอาชีพอื่น ๆ ผลดังกล่าวนี้ตรงกับผลการวิจัยของ Rosenberg<sup>5</sup> ที่ว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับสูง ส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพนักธุรกิจหรืออาชีพอิสระอื่น ๆ ที่เปิดโอกาสให้ก้าวหน้าไปในการทำงาน

สำหรับนักเรียนที่เลือกอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากอาชีพนักธุรกิจ ก็จัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพแตกต่างกันไป

นักเรียนที่เลือกอาชีพเลขานุการ และอาชีพนักบัญชีจัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง ตัวประกอบทางด้านโอกาสก้าวหน้ามีความสำคัญมากเป็นลำดับสอง และจัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม

นักเรียนที่เลือกอาชีพเภสัชกร จัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง ตัวประกอบทางด้านโอกาสก้าวหน้ามีความสำคัญมากเป็นลำดับสอง และจัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม

จะเห็นได้ว่า การจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบระหว่างนักเรียนที่เลือกอาชีพเลขานุการ นักบัญชี และเภสัชกร มีความใกล้เคียงกัน ต่างกันแต่เพียงว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพเภสัชกรจัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม ในขณะที่นักเรียนที่เลือกอาชีพเลขานุการ และนักบัญชีจัดให้ตัวประกอบทางด้าน

<sup>5</sup> Morris Rosenberg, Occupation and Values. Illinois, The Free Press, 1957, pp. 53 - 4.

คุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญในลำดับเดียวกัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงการเลือกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของสังคมตามคำถามข้อ 1 ในแบบสอบถาม ก็ปรากฏว่ามีจำนวนนักเรียนที่เลือกอาชีพเกษตรกรได้เลือกให้อาชีพของตนเป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของสังคม มากกว่านักเรียน ในอีก 2 อาชีพ

อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้ง 3 อาชีพต่างได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนตระหนักถึงความสามารถของตนเองจากผลการสอบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ว่าไม่อยู่ในเกณฑ์พอที่จะสมัครสอบแข่งขันเข้าเรียนในแขนงวิชาที่ผู้สอบเข้าได้สวนใหญ่มีผลการเรียนในระดับสูงมาก เช่น วิชาแพทย์และวิศวกรรม<sup>6</sup> จึงต้องตัดสินใจเลือกอาชีพอื่นที่นักเรียนคิดว่าไม่ต้องการแข่งขันทางด้านสติปัญญามากนัก

นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และเกษตรกรได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับสอง และได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม ต่างกันเพียงว่านักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร แพทย์ และเกษตรกรได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญในลำดับสี่ ส่วนนักเรียนที่เลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางสังคมมีความสำคัญในลำดับเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากรู้ว่าเท่าที่ปรากฏโดยทั่วไป อาชีพวิศวกร แพทย์ และเกษตรกรมักจะทำรายได้ดีกว่าอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ และนักเรียนส่วนมากก็ทราบดีถึงข้อเท็จจริงนี้ ดังจะเห็นได้จากการให้นักเรียนเลือกอาชีพที่มีรายได้ดีตามคำถามข้อ 3 ในแบบสอบถาม ซึ่งได้ผลว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร แพทย์ และเกษตรกรส่วนมากได้เลือกให้อาชีพของตนเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี อาชีพนักสังคม

<sup>6</sup>สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ รายงานการสอบรวมเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2511 - 2512 พระนคร โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน 2511



สงเคราะห์นั้น แมว่าจะทำรายได้ไม่เท่าอาชีพวิศวกร แพทย์ หรือเกษตรกร แต่ก็เป็นอาชีพที่มีเกียรติในความคิดเห็นของนักเรียนที่เลือกอาชีพนี้ โดยจะเห็นได้จากการที่นักเรียนที่เลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่ได้เลือกให้อาชีพของตนเป็นอาชีพที่มีเกียรติในการตอบคำถามข้อ 2 ในแบบสอบถาม

นักเรียนที่เลือกอาชีพครูได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมีความสำคัญมากเป็นลำดับสอง และตัวประกอบทางด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม

นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ เกษตรกร และครูต่างก็ได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมีความสำคัญในลำดับสูง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ น.ส.เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ<sup>7</sup> ที่ว่านักเรียนที่เลือกอาชีพแพทย์ได้ให้เหตุผลในการเลือกว่า เพราะเป็นอาชีพที่ให้โอกาสได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกรได้ให้เหตุผลว่าที่เลือกก็เพราะเป็นอาชีพที่ประเทศชาติต้องการ และนักเรียนที่เลือกอาชีพครูก็ได้ให้เหตุผลว่าเพราะปรารถนาจะเห็นการศึกษาของชาติเจริญและจากการวิเคราะห์การเลือกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของสังคมมากที่สุดตามคำถามข้อ 1 ของแบบสอบถามก็ได้ผลว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์และครู ส่วนใหญ่ได้เลือกให้อาชีพทั้ง 4 อาชีพนี้เป็นอาชีพที่สังคมกำลังต้องการมากที่สุด

การจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบของนักเรียนในภาคกลาง เมื่อพิจารณาจากส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่านักเรียนได้จัดให้ตัวประกอบทางด้านความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนมีความสำคัญมากเป็นลำดับหนึ่ง ตัวประกอบทางด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมีความสำคัญมากเป็นลำดับสอง ตัวประกอบทางด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมีความสำคัญมากเป็นลำดับสาม ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจมีความสำคัญเป็นลำดับสี่ ตัวประกอบทางด้านคุณค่าทางสังคมมีความสำคัญเป็นลำดับห้า ตัวประกอบทางด้านความมั่งคั่งของครอบครัว

7 เพียงใจ "แหล่งช่างคนหน้าเดียวกัน"

ครัวมีความสำคัญเป็นลำดับหก และจัดให้ตัวประกอบทางค่านการถือคนตามอย่างในทางอาชีพที่มีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย

ผลการวิจัยดังกล่าวใกล้เคียงกับผลการวิจัยที่ทำในต่างประเทศของThompson<sup>8</sup> และ Perrone<sup>9</sup> และการวิจัยที่ศึกษากับนักเรียนในภาคกลางของ น.ส. เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ<sup>10</sup> น.ส. ทศนีย์ สุขทวี<sup>11</sup> และ น.ส. บุพพณี ศุภสมิต<sup>12</sup>

ข้อที่น่าสังเกตจากผลการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวประกอบทางค่านความมุ่งหวังของครอบครัว และตัวประกอบทางค่านการถือคนตามอย่างในอาชีพ ดูเหมือนว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพน้อยมาก จากที่ Ginzberg<sup>13</sup> เคยตั้งข้อสังเกตไว้ว่า การที่เด็กถือคนตามอย่างบิดามารดามากเกินไป จะทำให้ขาดความอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เด็กถือคนตามอย่างบิดามารดาบางพอสมควร เด็กจะยังมีความคิดอิสระพอที่จะสำรวจอาชีพอื่น ๆ และทำการเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น การที่นักเรียนในภาคกลางของประเทศไทยได้จัดให้ตัวประกอบทางค่านการถือคนตามอย่างในทางอาชีพที่มีความสำคัญลำดับสุดท้าย จึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนมากตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างอิสระ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมเป็นเกณฑ์มากกว่าจะเลือกอาชีพตามความต้องการของบุคคลอื่น ๆ

<sup>8</sup>Thompson, loc. cit.

<sup>9</sup>Perrone, loc. cit.

<sup>10</sup>เพียงใจ "แหล่งขางตนหน้าเดียวกัน"

<sup>11</sup>ทศนีย์ "แหล่งขางตนหน้าเดียวกัน"

<sup>12</sup>บุพพณี "แหล่งขางตนหน้าเดียวกัน"

<sup>13</sup>Richard J., Brunkan, "Perceived Parental Attitudes and Parental Identification in Relation to Problems in Vocational Choice," Journal of Counseling Psychology. Vol. XIII, No. 4, 1966, pp. 394